

MYSTERIEUS RELIGIEUS

*Religieus erfgoed
rondom*
Wetteren

© Toerisme Schiedland

FIETSROUTE

*Een kerk is een richtpunt in het landschap,
een gemeenschappelijk herkenningsteken
voor bewoners en bezoekers, een ruimte open
voor iedereen die ons erfgoed wil ontdekken.*

Als muren konden spreken...

Heel wat kerken en kapelletjes zijn vele eeuwen oud. Doorheen de geschiedenis kwamen dorpelingen er de mooiste dagen van hun leven vieren (de geboorte van een nieuw spruit, hun trouwdag), maar ze kwamen er ook afscheid nemen van hun (groot)ouders, vrienden, burens... Ze kwamen er om genezing van hun dierbaren smeken of baden er voor een goede oogst. Ze zochten er bescherming in troebele tijden. En men biechtte er ook zijn grootste geheimen en misstappen op aan mijnheer pastoor. Beeld je maar eens in dat deze muren konden spreken...

Op ontdekking in het Schelde- en Waasland

De Stichting Open Kerken creëerde voor u 4 fietsroutes in het verrassende Schelde- en Waasland. Laat de kerktorens u doorheen het fascinerende landschap van meersen, polders, rivieren en bossen leiden. U vindt meer informatie over alle fietsroutes op onze site www.openkerken.be bij 'Kerkenroutes'.

Een kijkje binnen de muren

Deze routes worden u aangeboden door de 'Stichting Open Kerken'. Dit betekent dat elke route verschillende kerken bevat die vrij te bezoeken zijn. Deze 'open kerken' zouden natuurlijk niet bestaan zonder de toewijding en het enthousiasme van talrijke vrijwilligers. Je kan hen bedanken via de gastenboeken die in elke open kerk aanwezig zijn. Wees welkom in deze kerken, maar gelieve mogelijke vieringen niet te storen.

Met dank aan:

- Toerisme Oost-Vlaanderen
- Toerisme Scheldeland
- Toerisme Waasland
- Erfgoedcellen Waasland, Viersprong en Land van Dendermonde
- Toerisme Wetteren, Laarne, Moerbeke en Berlare
- Gemeente Wichelen
- Alle betrokken kerkbesturen en priesters
- Heemkring Schellebelle

Colofon

Deze brochure is een uitgave van Open Kerken vzw

Verantwoordelijke uitgever: Open Kerken vzw

Correspondentieadres: Kalverstraat 24, 3320 Hoegaarden

Alle rechten voorbehouden

Opmaak: Quart de Pouce • Cartografie: Toerisme Oost-Vlaanderen

Redactie: Katlijn Vanhulle

Fotografie: Katlijn Vanhulle, Sander Franck, Toerisme Wetteren,

Toerisme Laarne, Gemeente Wichelen, Heksengilde van Laarne,

Shutterstock

Open Churches Foundation

Zetel: Distelsstraat 44 (16) B-1030 Brussels

info@openchurches.be

www.openkerken.eu • www.eglisesouvertes.eu
www.offenekirchen.eu • www.openchurches.eu

Legende

fietsknooppunt	afstand in km
verhard traject	kerk
onverhard traject	kapel
afwijking v/h netwerk	abdij / klooster
bezienswaardigheid	waardevol landschap
bos / park	museum
bebouwde kom	café
water	zitbank/picknickplaats
uitzichtpunt	toeristisch infokantoor
streekproduct	gevaarlijk kruispunt

Praktische informatie

De routes volgen hoofdzakelijk de fietsknooppunten. **Opgepast!** Op sommige plaatsen wijken wij hiervan af. Deze afwijkende routes zijn op de kaart wit-rood gestreept en worden uitvoerig besproken in de wegbeschrijving.

In het Schelde- en Waasland is men volop bezig met de **Sigmawerken**. Dit betekent dat sommige routes voor een bepaalde periode niet toegankelijk zullen zijn. Deze zijn op de kaart aangeduid met een ! . Gelieve de omleiding ter plaatse te volgen.

Tijdens de fietstochten wordt er af en toe **het veer** genomen om de rivieren over te steken. Alle veren zijn dagelijks werkzaam maar de meeste vertrekken pas elk halfuur. Hou ook rekening met de middag-pauze van de veerman om 12u30.

Aandacht! Op sommige plaatsen volgt de route de openbare weg. Gelieve de verkeersregels in acht te nemen en voorzichtig te rijden.

Fietsroute Wetteren. MYSTERIEUS RELIGIEUS.

De fietsroute leidt u door een regio die doorspekt is met mysterie! In Wetteren komt u mogelijks te weten wie het paneel van de Rechtvaardige Rechters stal. Of vinden we het terug in de Bareltonkapel? Verder wordt u vergast op verhalen over heksenprocessen, lokale mysteries en legendes. Geniet tussendoor van de streekproducten zoals het Lam Gods bier of het Toverhekske.

Totale afstand: 49 km. Mogelijke inkortingen tot ongeveer 18 km en 35 km

Vertrek: De route vertrekt aan het station van Wetteren. Via de Jan Broeckaertlaan en de Warandestraat komt u terecht in de Kapellestraat, de eerste straat links na het kruispunt aan de brug.

Knooppunten en afwijkingen(!): Wetteren!-35-34-37-36-28-24-25-29-31-39-44-66-69-65!-45-Uitbergen!-46!-42-43-40-61-67-35.

- Inkorting:**
- 18 km: Tussen knooppunten 31-41-37 ter hoogte van Kalken.
  - 35 km: Tussen knooppunten 41-37 ter hoogte van Schellebelle.

1

Grafkapel van de familie Pottelsberge de la Potterie

Molenstraat
9230 Wetteren

Vanaf het begin van de 19de werd het niet langer toegestaan de doden binnen de stadsmuren te begraven. De oude begraafplaats rond de kerk verhuisde daarom naar de Molenstraat. De nieuwe begraafplaats was in gebruik van 1804 tot 1950 toen het parkkerkhof aan de 18-augustuslaan geopend werd.

De neogotische kapel van de familie Pottelsberghe de la Potterie is het enige restant van de begraafplaats aan de Molenstraat. Ze is de laatste rustplaats van 8 leden van deze rijke familie die een kasteel had op Overschelde. De grafkapel werd in 1870 opgetrokken met het afbraakmateriaal van de oude middeleeuwse Sint-Gertrudiskerk en stond prominent ingeplant op het kerkhof.

⇒ We volgen de Kapellestraat tot aan het einde van de straat waar we links de Wegvoeringstraat in rijden.

2

Het Sint-Jozefinstituut en de -kapel

Wegvoeringstraat 63
9230 Wetteren

Te bezoeken:
Enkel na afspraak bij de dienst Toerisme Wetteren

Het Sint-Jozefinstituut en de kapel dateren uit 1935-1936 en werden ontworpen door A. Bressers, architect uit Gent. De kapel is één van de opmerkelijkste religieuze bouwwerken uit het Interbellum. Invloeden uit de art deco, romantisch kubisme en lokale baksteenarchitectuur vormen er een harmonieus geheel met elementen uit de vroeg-christelijke en byzantijnse kunst. Zodra u de art-decopoort opent, wordt u overweldigd door de kleurenpracht van de mozaïeken, de schitterende glasramen en muurschilderingen. De indrukwekkende koepel straalt triumfalisme uit!

⇒ We rijden de Wegvoeringstraat uit tot aan de Markt van Wetteren.

3

De Sint-Gertrudiskerk

De Sint-Gertrudiskerk, gelegen op een ZANDHEUVEL (1), is duidelijk ontworpen om te imponeren en het landschap, zoals u zult merken, te domineren. Ze werd gebouwd in 1866 naar ontwerp van de vermaarde Gentse architect L. Minard. Het verving de romaanse 12de-eeuwse kerk die aanvankelijk in het midden van de markt stond. In het Heemkundige Museum op de Markt staat een maquette van de oude kerk. De kerk is opgetrokken in de zogenaamde 'rondbogenstil' die zowel romaanse, gotische als byzantijnse elementen combineert.

Ze bewaart enkele waardevolle kerkschatten zoals het 15de-eeuwse schilderij 'Mis van de Heilige Gregorius' toegeschreven aan het atelier van Hugo Van der Goes, één van de Vlaamse Primitieven, en mogelijk het verdwenen paneel 'DE RECHTVAARDIGE RECHTERS' (2) van de gebroeders Van Eyck!

Heemkundig museum
Markt 1 • 9230 Wetteren

Te bezoeken:
Elke eerste zaterdag van de maand van 15u-17u30

Sint-Gertrudiskerk
Markt • 9230 Wetteren

Open Kerk:
Ma.-Vrij.:9u-12u.
Zat: 9u-18u.

Streekproduct: Lam Gods

Verkrijgbaar:
Algemeen verkrijgbaar in de lokale horecazaken

Het mysterie van het verdwenen paneel inspireerde de Wetterse brouwer André Paeleman om een bruin bier met de naam 'Lam Gods' te brouwen. Het Lam Gods bier inspireerde op zijn beurt enkele chefs in Wetteren tot het maken van het Lam Godsstoofpotje, een Wetters streekgerecht met lamsvlees, seizoensgroenten en het Lam Gods bier uiteraard.

⇒ Vanaf de markt volgen we de fietsknooppunten 35-34 (de fietsersbrug kan vermeden worden door verder door te rijden en de Nieuwe Brug te nemen)-37-36-28-24 tot aan het centrum van Laarne.

4

Sint-Machariuskerk

Sint-Machariuskerk
Dorpstraat • 9270 Laarne

Te bezoeken:
Dagelijks: 8u-18u (Mogelijks sluit de kerk tussen 12u en 14u en op zondag om 16u)

Het slot van Laarne
Eekhoek 5 • 9270 Laarne

Te bezoeken:
1 mei-30 sept:
Zon- en feestdagen: om 15u.
Betalend
(juli en augustus:
Ook op don.: om 15u)

De parochie Laarne werd in de 12de eeuw gesticht. Hoe de oude kerk eruit zag is niet geweten. Ze liep namelijk zware schade op tijdens de **BEELDENSTORM EN DE GODSDIENSTOORLOGEN** (3) eind 16de eeuw. De vieringtoren, de zuidzijde van de kerk aan de Sint-Machariuskapel en de kapel zelf zouden wel van vóór deze periode stammen. In de loop van de 17de eeuw werd de kerk hersteld in zowel baksteen als Balegemse steen. De patroonheilige van de kerk, de **HEILIGE MACHARIUS** (4) is nog steeds zeer populair in Laarne. Op Pinkstermaandag worden jaarlijks de **RELIEKEN** (5) van de heilige rondgedragen.

De statige kasteeldreef verbindt de kerk met het slot van Laarne, een feodale waterburcht. Eén van zijn vroegste bewoners nam deel aan de middeleeuwse **KRUISTOCHTEN** (6).

Laarne is in de ban van heksen! Waarom? In 1607 had er een groot **HEKSENPROCES** (7) plaats. Is Laarne een duivels oord of is het ware verhaal iets genuanceerder?

Streekproduct: Toverhekske en heksengebak

Heksengebak
Te verkrijgen bij 'Brood en banket Dult' op bestelling
Dorpstraat 13
9270 Laarne

Bier Toverhekske
Brouwerij Walrave
Lepelstraat 13
9270 Laarne

De Heksenilde van Laarne zorgde ervoor dat de heksenverhalen verteld kunnen worden tussen pot, het heksengebak, en pint, het Toverhekske (5.8%). Naast deze twee producten zijn er in Laarne verschillende andere spijzen en dranken te vinden geïnspireerd door het heksenverhaal.

⇒ We volgen de knooppunten 25-29 tot aan de Berlinkapel en 31 tot aan de Sint-Dionysiuskerk in Kalken.

5

De Berlindekapel

Deze recent gerestaureerde pittoreske kapel dateert uit de 17de eeuw. Het verving vermoedelijk een oudere boomkapel aan een linde, wat de naam 'berre linde' of alleenstaande linde verklaart. De kapel werd in 1774 aanzienlijk vergroot en voorzien van een klokkentorentje. De kapel is gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw. Waarom de kapel precies op deze plek werd gebouwd, is niet duidelijk.

Kapellestraat
9270 Laarne

Te bezoeken:
Pasen-okt.:
zondag:
late voormiddag-17u.

6

Sint-Dionysiuskerk

Zoals u aan het exterieur van de Sint-Dionysiuskerk kunt zien, werd de kerk meermaals verbouwd en uitgebreid. Opgravingswerken bevestigen dat er al in de 12de eeuw een kerkje stond. Het romaanse kerkje werd omstreeks 1400 vergroot en van de huidige toren voorzien. De zuidelijke zijbeuk werd in de 18de eeuw toegevoegd. De patroonheilige van de kerk, Sint-Dionysius, wordt meestal met zijn hoofd in zijn handen afgebeeld. De heilige stierf een martelaarsdood door onthoofding. Hij bleek na zijn dood niet tevreden over zijn begraafplaats, dus nam hij zijn hoofd en ging naar zijn verkozen plekje in Saint-Denis in Parijs.

Kalkendorp
9270 Laarne

Open Kerk:
Mei tot en met sept.
Dagelijks: 9u-17u

Inkorting? Volg knooppunt 31 en 41. U kunt terugkeren naar Wetteren (18km) via de knooppunten 37-34 of via knooppunt 42 naar Schellebelle gaan (35km). Blader door naar Bezienswaardigheid 11.

Verder fietsen? Volg de knooppunten 39-44-66 naar Donk

7

De Bareltonkkapel

Bareltonkkapel
Kapelleplein Berlare
9290 Berlare

Te bezoeken:
Dagelijks: 9u-17u.

Madonnamuseum
Donklaan 123
9290 Berlare

Te bezoeken:
Enkel na afspraak

Tussen de oude **TURFPUTTEN** (8) treft u op een hoge zandrug de wondermooie Bareltonkkapel aan. Haar huidig uitzicht als een sobere éénbeukige rococokapel kreeg ze in 1773. De kapel is echter véél ouder dan dat ze eruit ziet. Onderzoek doet vermoeden dat de kapel terug gaat tot de 13de eeuw! Op het domein achter de kapel staan een indrukwekkende calvariegroep en een beeweg die **DE 7 SMARTEN VAN MARIA** (9) verbeeldt. De expressieve beelden zijn van de hand van Alois De Beule en dateren uit 1935.

Ook hier werd er gezocht naar het verdwenen paneel van de 'Rechtvaardige Rechters'. Men dacht het achter één van de statiekapelletjes te vinden.

In het huis naast de pastorie is er een heus Madonnamuseum ingericht. Het bevat een uitgebreide verzameling van wel liefst 400 Mariabeelden en iconen waaronder enkele ware pareltjes.

⇒ Langs de Oude dreef, knooppunt 69, komen we in het centrum van Berlare terecht.

8

Sint-Martinuskerk

Dorp
9290 Berlare

Te bezoeken:
Dagelijks: 9u-17u.

Zoals de meeste kerken is ook de huidige Sint-Martinuskerk het resultaat van heel wat verschillende bouwcampagnes. De oudste gedeelten stammen uit de 15de eeuw, namelijk de westpartij met de gotische toren en de eerste traveeën van de zijbeuken. De rest van de kerk stamt uit de vroege 20ste eeuw. In die periode werd eveneens het interieur aangepakt. De kerk werd voorzien van neogotische schilderijen die nu jammer genoeg verstopt zitten achter een witte pleisterlaag. De kerk heeft een **VAN PETEGHEMORGEL** (10) uit 1786. Het eigenlijke orgelinstrument is niet meer origineel maar werd getrouw gerestaureerd.

⇒ U verlaat Berlare langs het knooppunt 65. Knooppunt 45 leidt u naar Uitbergen. U verlaat de dijk en de fietsknooppunten via de Veerstraat tot de kerk van Uitbergen.

Sigmawerken! Knooppunt 65 is mogelijk afgesloten door Sigmawerken. Volg de omleiding naar Uitbergen!

9

Sint-Pietersbandenkerk

Veerstraat
9290 Uitbergen (Berlare)

Te bezoeken:
Dagelijks: 9u-17u00

De Sint-Pietersbandenkerk stamt uit de 11de eeuw maar werd begin 20ste eeuw grondig verbouwd. De toren en het koor zijn de enige restanten van de oude kerk. In 1904 werd beslist om de kerk te vergroten en aan te passen aan de razend populaire NEOGOTIEK (11). Er zijn 4 beelden bewaard uit de oude kerk. Het zijn gepolychromeerde beelden, opgesteld rond het altaar, die zouden dateren uit de 17de - begin 18de eeuw. Het beeld van de Heilige Anthonius Abt zou 200 jaar geleden uit de Schelde opgevist zijn. Hoe het beeld daar terecht kwam is een mysterie. De gebeurtenis bracht wel een vlag van devotie voor de heilige teweeg. Sindsdien wordt in Uitbergen op 17 januari de Sint-Anthoniuskermis georganiseerd.

⇒ Aan de overzijde van de Schelde ziet u het dorp Wichelen. U kunt dit bijzondere dorp bezoeken door de knooppunten 46-11 te volgen.

Sigmawerken! Volg vanaf knooppunt 46 de omleiding tot Wichelen.

10 Oud dorp Wichelen

Sint-Gertrudiskerk
Margote
9260 Wichelen

Te bezoeken:
Dagelijks: 13u30-17u30.

Aanvankelijk lag Wichelen aan de Paddenhoek, dicht aanleunend tegen de Scheldemeander. Met uitzondering van het kerkhof en het oude gemeentehuis is daar nu weinig van te merken. De oude kerk aan het kerkhof werd in de 19de eeuw afgebroken, terwijl er een nieuw kerk opgebouwd werd aan de Margote. Er werd 5 jaar over gedaan om deze beslissing te nemen en verdeelde de Wichelaars in twee vijandige kampen. Nadien werd een gedeelte van het oude dorp aan de oever verzwolgen door de Schelde!

⇒ Aan de dijk in Uitbergen volgt u de knooppunten 46 en 42 om naar Schellebelle te gaan.

Sigmawerken! Mogelijks is deze route afgesloten door Sigmawerken. Volg de omleiding vanaf de Veerstraat in Uitbergen naar de Aard in Schellebelle!

Inkorting? Fiets via de knooppunten 41-37-34 terug naar Wetteren (35km)

Verder fietsen? Steek het veer over naar Schellebelle en knooppunt 43.

11

Sint-Jan Onthoofdingskerk

Drapstraat
9260 Schellebelle (Wichelen)

De idyllisch gelegen Sint-Jan Onthoofdingskerk gaat in de kern terug tot de 14de-15de eeuw en werd daarna verschillende malen verbouwd. De stroming van de Schelde veroorzaakte namelijk verzakkingen in de kerk. Ook de krijsverrichtingen tijdens de GODSDIENSTOORLOGEN (3) waren verwoestend. Pas in 1681 was de kerk volledig hersteld en kreeg ze een nieuwe patroonheilige. Daarvoor was de patroonheilige Sint-Goorik, een heilige die vooral bedreven was in het bevrijden van gevangenen. Deze heilige werd voor Schellebelle gekozen wegens de LEGENDE (12) rond het ontstaan van de kerk.

⇒ Na uw bezoek aan Schellebelle gaat u terug naar knooppunt 43 aan de dijk. Volg knooppunten 40 door de Warandduinen en 61-67 langs de rozenvelden van Wetteren tot aan het idyllische dorp Massemen.

12

Van Hauwermeirsmolen en kapel

Van Hauwermeirsmolen
Watermolenstraat 64
9230 Wetteren

Te bezoeken:
Elk laatste weekend van de maanden april-oktober.

De watermolen wordt een eerste keer afgebeeld op de kaart van de Gentse landmeter Horenbault uit 1592. Aanvankelijk ging het om een dubbel bedrijf, een olie- en graanmolen die elk aan een zijde van de Molenbeek lagen. De oliemolen raakte in ongebruik en verdween maar de graanmolen bleef bestaan en werd recentelijk in zijn oude glorie hersteld. Een gloednieuw geklinknageld metalen bovenslagrad draait opnieuw lustig en spetterend rond!

Aan de watermolen start het Molenbeekpad, een natuurleerpad voor kinderen dat focust op de interactie van de verschillende biotopen in de waardevolle beekvallei.

Aan de straatzijde van de molensite is de Onze-Lieve-Vrouw van 7 smartenkapel gelegen, gebouwd in 1866 door de uitbaters van de molen.

De kerk van Massemen is één van de oudste kerken van Wetteren. Haar geschiedenis start in de 11de eeuw toen zij nog een bidplaats was van de Gentse Sint-Baafsabdij. Hoe de middeleeuwse kerk er heeft uitgezien is niet zeker. De oude kerk werd namelijk zwaar beschadigd door twee branden in de 16de eeuw zodat de huidige kerk voornamelijk uit de vroege 17de eeuw dateert. Op het doksaal van de kerk pronkt een **VAN PETEGHEM-ORGEL (10)** uit 1738.

Op het dorpsplein kan u nauwelijks naast de oude **LINDEBOOM (13)** kijken. De boom heeft een diameter van 5.7m en is maar liefst 9.5m hoog. Na vele speculaties werd de ouderdom van de boom via een C-14 datering vastgelegd op ongeveer 400 jaar!

⇒ Na Massemen keren we moe maar voldaan terug naar Wetteren via de knooppunten 67 en 35.

Dorpsplein
9230 Massemen (Wetteren)
Te bezoeken:
Dagelijks: 9u-17u
(zondagnamiddag gesloten)

1. ZAND IN WETTEREN?

Hoe komt het dat er zoveel zand is in Wetteren, terwijl we 70 km van de kust verwijderd zijn? En wat doet die woestijn 'De Warandeduinen' daar? Zeer lang geleden was de Schelde een enorme rivier van wel 50 km breed! Tijdens de laatste ijstijd, zo'n 15 000 jaar geleden, kwam de rivier en zelfs de Noordzee grotendeels droog te liggen. Enorme stofstormen verplaatsten het zand van op de bodem van de Noordzee naar de Scheldevallei en vulde deze geleidelijk op. Op sommige plekken werd het zand opgehoogd, zoals in Wetteren, en ontstonden er zandbergen.

2. 'RECHTVAARDIGE RECHTERS' IN WETTEREN?

Tijdens de nacht van 10 op 11 april 1934 had de meest mysterieuze diefstal uit de geschiedenis van België plaats. Het paneel de 'Rechtvaardige Rechters' van het Lam Gods was uit de Sint-Baafskathedraal in Gent gestolen. Het land stond in rep en roer maar in Wetteren werden ze pas echt van hun sokken geblazen. In de kranten werd niemand minder dan hun gerespecteerde organist-koster Arsène Goedertier aangeduid als hoofdverdachte. De Sint-Gertrudiskerk werd meermaals volledig doorkamt. Zelfs in 2002 werd er nog een grote zoekactie georganiseerd, maar tevergeefs.

3. BEELDENSTORM EN DE GODSDIENSTOORLOGEN

De godsdienstoorlogen tijdens de tweede helft van de 16de en de eerste helft van de 17de eeuw staan ook bekend als de Tachtigjarige Oorlog. Het was een oorlog waarbij de bevolking regelrecht tegenover de katholieke machthebbers kwam te staan. Ze waren de misbruiken, niet enkel van de Kerk maar van alle traditionele machthebbers, grondig beu. Ze vestigden hun hoop op het protestantisme dat het wangedrag binnen de Kerk aan de kaak stelde. De woede kwam tot een hoogtepunt met de Beeldenstorm die in 1566 door de Nederlanden raasde. De kerken werden bestormd en enorm veel kerkschatten gingen toen verloren. Uiteindelijk trokken de protestanten naar het noorden en werden de Nederlanden in twee gebieden gesplitst, de noordelijke protestantse Nederlanden, het huidige Nederland en de zuidelijke katholieke Nederlanden, het huidige België.

4. SINT-MACHARIUS EN DE OMMEGANG

De patroonheilige van Laarne, de heilige Macharius, leefde tijdens de 11de eeuw in Antiochie, het huidige Turkije. Na verschillende omzwervingen kwam hij aan in de door de pest geteisterde stad Gent. Hij had een visioen dat de pest er pas zou verdwijnen de dag dat hij zelf geveld zou worden door de ziekte, wat ook geschiedde. De inwoners van Laarne houden de Sint-Machariusprocessie, die mogelijks al vanaf de 12de eeuw werd gehouden, nog steeds levendig.

5. RELIEK

Een reliek is een overblijfsel van het lichaam van een heilige zoals een botje of een lok haar. Het kunnen ook stukjes kledij of andere voorwerpen zijn waarmee de heilige in contact kwam. Het aanbidden van relieken is een vroegchristelijke gewoonte. Men geloofde dat het aanraken of kussen van een reliek speciale bescherming gaf. In de late middeleeuwen ontstond er een levendige handel in relieken. Nu is dit uiteraard verboden maar de verering van relieken is nog steeds populair. Ze worden meestal bewaard in een schrijn of kunstige houder in de kerk.

6. KRUISTOCHTEN

De kruistochten zijn een algemene benaming voor de militaire ondernemingen die westerse Christenen ondernamen in Palestina van de 11de tot de 13de eeuw. Zij zagen de heilige plaatsen in het Heilige Land als hun rechtmatig eigendom dat van de islamitische heersers bevrijd moest worden. Tijdens de Romantiek in de 19de eeuw waren verhalen over kruisvaarders zeer populair. Zij werden verheerlijkt voor hun moed en passie zoals onze eigen Godfried van Bouillon. Maar we mogen uiteindelijk niet vergeten dat het vooral bloeddorstige oorlogen waren, gevoerd door een onuitputtelijke zucht naar land en glorie.

7. HEKSEN IN LAARNE?

In 1607 werden 6 personen, 5 vrouwen en 1 man, beschuldigd van hekserij in Laarne. De bal ging aan het rollen wanneer een 'heks' in Overmere enkele duivelse vrouwen in Laarne verklikte. Na dagenlange ondervragingen onder 'torture' gingen allen, met uitzondering van de man, tot bekentenissen van omgang met de duivel over. Vier vrouwen werden veroordeeld en stierven op de brandstapel. De man werd verbannen en één vrouw werd vrijgesproken. We moeten de heksenverhalen bekijken binnen het grotere plaatje. In 1592 bepaalde koning Filip II dat hekserij een groot gevaar vormde voor het katholieke rijk en maakte hij een lijst op van alle activiteiten die als hekserij moesten beschouwd worden. Hij riep op tot actieve opsporing en bestraffing. Dit was het startsein voor de heksenwaan in Vlaanderen. Opvallend is dat 3 van de veroordeelde vrouwen, vroedvrouwen waren. Hun kennis van kruiden, de geboorte van kinderen met een handicap en de hoge sterftecijfers waren genoeg om hen met grote achterdocht te bekijken en te beschuldigen.

8. TURFPUTTEN

Het Donkmeer is eigenlijk een oude turfwinningssput. Het landschap is er gevormd door een oude Scheldemeander die rond een zandheuvel of donk lag. In de loop der eeuwen raakte deze meander opgevuld met organisch materiaal en ontstond er een dikke veenlaag onder de bodem. Vanaf de 18de eeuw werd deze laag ontgonnen. De gedroogde blokken veen werden gebruikt als brandstof, turf genaamd. Na de ontginningsperiode werden de meeste turfputten dichtgemaakt met uitzondering van het Donkmeer, dat ingericht werd als natuur- en recreatiegebied.

9. DE 7 SMARTEN VAN MARIA

De 7 smarten of weeën van Maria worden vaak afgebeeld bij be- of processiewegen. Ze verbeeldten in 7 staties of haltes de momenten van lijden in het leven van Maria. Het thema van de lijdende Maria was vaak de inspiratie voor gedichten en liederen. Die worden de Stabat Mater genoemd.

1. De profetie van Simeon in de Tempel over de toekomst van het kind Jezus.
2. De vlucht naar Egypte wanneer koning Herodes alle kinderen laat doden.
3. Het zoek raken van Jezus in de Tempel
4. Maria ontmoet Jezus op zijn kruisweg
5. Maria staat onder Jezus' kruis
6. Maria omhelst Jezus' dode lichaam na de kruisafname. De piëta.
7. Jezus wordt begraven

In de iconografie wordt de O.-L.-V van 7 smarten of weeën afgebeeld als een huilende Maria met 7 zwaarden die haar hart doorboren.

10. VAN PETEGHEMORDEL

De naam Van Peteghem is een waar begrip in de wereld van de orgelbouwers. De familie zat 4 generaties lang in het vak! Pieter Van Peteghem, de grondlegger van de orgelmakerdynastie, is oorspronkelijk van Wetteren. Hij werd gebeten door het vak toen in 1722 het orgel in Wetteren gemaakt werd en de orgelbouwer, Gilliam Davit, bij het gezin logeerde. Na ervaring op te doen bij J.B. Forceville in Brussel vestigde de familie zich uiteindelijk in Gent.

11. NEOGOTIEK

Uitermate populaire bouwstijl voor kerken in de 19de en de 20ste eeuw. Ze is geïnspireerd op de middeleeuwse gotiek gekenmerkt door verticale lijnen en spitsbogen en werd gezien als de ware christelijke stijl. Het bouwwerk is opgevat als een totaal kunstwerk waarbij architectuur, interieur en meubilair één geheel vormen. De oriëntering van de kerk evenals vele decoratieve elementen zijn doorspekt met oude symboliek. Heel wat neogotische kerken waren binnenin kleurrijk beschilderd. Jammer genoeg zijn deze bonte interieurs vandaag veelal bedekt met een witte pleisterlaag.

12. LEGENDE ROND DE KERK VAN SCHELLEBELLE

Ridder Hugo Papejans De Morchoven, heer van de vrijheerlijkheid Ertbrugge, vertrok als overtuigd christen naar de kruistochten. Hij werd gevangen genomen door Saraceense zeerovers. Na jarenlang gevangenschap beloofde hij plechtig aan God een kerk te bouwen op de plaats waar hij voor het eerst zijn geliefde Schellebelle zou weer zien. Daarop werd hij door een engel uit zijn boeien bevrijd, door de lucht meegevoerd en thuis aan de oevers van de Schelde neergezet alwaar hij zijn belofte volbracht.

13. LINDEBOOM

Het is niet uitzonderlijk dat er midden op een dorpsplein een lindeboom staat. De boom staat namelijk symbool voor de verbondenheid van een gemeenschap. Hij werd daarom vaak aangeplant op een bijzonder dag voor een dorpsgemeenschap, zoals de inwijding van een kerk. Al bij de Kelten en de Germanen werd de lindeboom gezien als een heilige boom omdat de godin Freya er in zou huizen. Aangezien de boom ook symbool staat voor trouw en liefde was het vroeger de gewoonte om huwelijken te sluiten onder de linde en werden de duimen van de geliefden in de bast gedrukt.

